

OECD *Multilingual Summaries*

Development Co-operation Report 2017

Data for Development

Summary in Latvian

Read the full book on: [10.1787/dcr-2017-en](https://doi.org/10.1787/dcr-2017-en)

2017 gada ziņojums par sadarbību attīstības jomā

Dati, kas raksturo attīstību

Dati ir priekšnoteikums, lai panāktu Apvienoto Nāciju Organizācijas (ANO) Ilgtspējīgas attīstības rīcības plāna līdz 2030. gadam izpildi un nodrošinātu, ka neviens netiek atstāts novārtā. 2017. gada ziņojumā par sadarbību attīstības jomā galvenā uzmanība ir pievērsta datiem, kas raksturo attīstību, jo kvalitatīvi, laicīgi sagatavoti un sīkākās kategorijās sadalīti dati ir būtiski svarīgi, lai sasniegtu attīstības galīgo mērķi — uzlabot iedzīvotāju labklājību un apkarot nabadzību. Taču pastāv liels risks, ka ilgstošais pamatdatu trūkums jaunattīstības valstīs par cilvēkiem un planētu, kā arī vājā motivācija un nespēja novērst šo trūkumu aizkavēs panākumus.

Ilgtspējīgas attīstības mērķi (IAM) izvirza augstas prasības valstu statistikas sistēmām visā pasaulē. Lielākā daļa valstu, tostarp daudzas OECD valstis, vēl nav sākušas vākt datus par daudziem rādītājiem ANO globālās IAM rādītāju sistēmas ietvaros. Vēl lielākas problēmas ir daudzās jaunattīstības valstīs, kurās ir zemas statistikas datu iegūšanas iespējas. Piemēram, 77 jaunattīstības valstīs ir nav pietiekamu datu kas raksturo nabadzību. Tikai 56 % pasaules valstu ir dzimšanas reģistrācijas dati, kas ir par 90 % pilnīgi, bet šādu valstu ir tikai 15 % Subsahāras Āfrikā, 33 % Dienvidāzijā un 36 % Dienvidaustrumāzijā. Tikai 37 valstīs ir spēkā ANO oficiālās statistikas pamatprincipiem atbilstoši valsts tiesību akti, kas regulē statistikas jomu. Joprojām ir jārisina nopietnas ar metodiku saistītas un stratēģiskas problēmas, tostarp nepieciešamību rast līdzsvaru starp datu sagatavošanu globālā monitoringa vajadzībām, no vienas puses, un valsts politikas veidošanai, no otras puses.

Šajā ziņojumā ir analizēts, kā jaunattīstības valstīs un to sadarbības partneri attīstības jomā var novērst datu trūkumu un samazināt riskus, izmantojot vēl nebijušu izdevību, ko rada tehnoloģiju iespēju mijiedarbība ar visgrandiozāko attīstības plānu: rīcības plānu līdz 2030. gadam. Jaunas tehnoloģijas un tā sauktā datu revolūcija ļauj vieglāk, ātrāk un lētāk sagatavot datus, kas ir vajadzīgi lēmumu pieņēmējiem, lai izdarītu informācijā balstītas izvēles attiecībā uz politiku un prioritātēm. Taču nepietiek vienkārši sagatavot vairāk datu — dati ir jāpārveido, jāizanalizē un jāizmanto tā, lai tie būtu noderīgi izmantošanai politikas veidošanas, pārraudzības un pārskatatbildības vajadzībām.

Datu revolūcija sniedz valdībām un valstu statistikas birojiem gaidīto iespēju sagatavot noderīgākus datus, iegūstot tos no jauniem avotiem, ar ko iespējams papildināt un stiprināt, taču ne aizvietot oficiālo statistiku. Dažās jaunattīstības valstīs jau ir sākusies datu revolūcija, sasniedzot pozitīvus rezultātus. Etiopija, Dienvidāfrika, Šrilanka un Uganda efektīvi un precīzi veic tautas skaitīšanu un apkopo aptaujas datus, personalizētām intervijām izmantojot datorizētas ierīces, piemēram, planšetdatorus vai citas mobilās ierīces. Ģeotelpiskie dati palīdz valstu statistikas sistēmās pārraudzīt sociāli ekonomiskos un vides apstākļus, dodot iespēju veikt ģeogrāfisko disagregāciju un dinamizējot datus, kas iegūti ar ģeolokācijas metodi.

Šajā ziņojumā aplūkoti veidi, kā pārvarēt atšķirības datu jomā, lai veicinātu ilgtspējīgu attīstību. Jaunattīstības valstīs ir vajadzīga stingra politiska vadība, lai nodrošinātu, ka dati veicina attīstību. Tas nozīmē sekmēt datu izmantošanu attīstības veicināšanā, vienlaikus pārliecinoties, ka tos sagatavo atbilstīgi augstas kvalitātes standartiem, aizsargājot privātumu un ievērojot konfidencialitāti. 2017. gada

ziņojumā par sadarbību attīstības jomā ir ieteikti seši konkrēti pasākumi, lai pēc iespējas lietderīgāk izmantotu datus, kas raksturo ilgtspējīgu attīstību.

1. pasākums datu jomā. Pielāgot statistikas tiesību aktus, noteikumus un standartus jaunajām ar datiem saistītajām vajadzībām.

Lai izveidotu iekļaujošas datu ekosistēmas, kas veicina globālo attīstību un dod labumu katram iedzīvotājam, šim nolūkam ir jāpielāgo institucionālie un tiesiskie regulējumi. Datu sagatavošanā un izmantošanā iesaistīto valsts, privāto un pilsoniskās sabiedrības pārstāvju un organizāciju arvien lielākais skaits norāda uz vēl steidzamāku vajadzību pēc skaidriem juridiskiem, ētikas un kvalitātes standartiem un protokoliem. Ar tiem būtu jāregulē tradicionālie un jaunie datu avoti, sekmējot uzticamību, kas ir vajadzīga, lai informētu par labiem politikas un attīstības rezultātiem.

2. pasākums datu jomā. Uzlabot datu vākšanas finansējuma kvantitāti un kvalitāti.

Par jaunattīstības valstu un arī to attīstības sadarbības partneru stratēģisku prioritāti ir jāklūst līdzekļu ieguldīšanai statistikas sistēmās. Situācijā, kad valstu statistikas sistēmām ir jāapmierina arvien pieaugošs pieprasījums pēc lielāka apjoma un labākas kvalitātes datiem, budžeti ir jāpalielina. Pasludinot datus par pārnozaru prioritāti, lai veicinātu attīstību sadarbības jomā, datu nodrošinātāji var sākt to atzīt par daļu no pamata infrastruktūras, kas vajadzīga valsts, reģionālā un pasaules līmeņa attīstības saistību pildīšanai.

3. pasākums datu jomā. Palielināt statistikas kapacitāti un datu lietotprasmi, izmantojot jaunas pieejas.

Ir jāizstrādā un jāizmēģina jaunas, vispusīgākas pieejas statistikas spēju attīstībai, kas ne tikai uzlabo datu vākšanas jaudas, bet arī paaugstina valstu statistikas biroju spējas veikt aizvien plašākus un daudzfunkcionālus uzdevumus datu ekosistēmā un uzlabot datiem un statistikai labvēlīgu institucionālo vidi.

4. pasākums vākšanas jomā. Palielināt efektivitāti un ietekmi, izmantojot "Datu līgumu" vai citas saskaņotas jaunattīstības valstu rosinātas pieejas.

Jaunattīstības valstīm būtu labāk jāsaņemas stimuli valsts politikas veidošanai un globālajam monitoringam paredzēto datu sagatavošanai, veidojot savstarpēji atbildīgas, iekļaujošas datu sagatavotāju un izmantotāju partnerības. Daudzsološa pieeja ir "Datu līguma" izstrāde, lai koordinētu un saskaņotu ieguldījumus, kas veikti saistībā ar datiem un atbalstu statistikas sistēmām; šī pieeja vēl būtu jāturpina pārbaudīt, lai nodrošinātu, ka tā atbilst visu iesaistīto pušu vajadzībām un veicina savstarpēju atbildību kopēju, uz rezultātiem orientētu rīcības plānu izpildē.

5. pasākums datu jomā. Veikt ieguldījumus, lai iegūtu datus par valsts rosināto pasākumu rezultātiem un izmantotu tos, pārraugot virzību uz ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanu.

Starptautiskajiem attīstības dalībniekiem ir jāmaina ierastā pieeja: tiem nevis jāvāc un jāizmanto dati, lai tikai izpildītu izvirzītās atskaišu un pārskatatbildības prasības, bet gan jāatbalsta palīdzības saņēmēju valstu stratēģijas un datu ekosistēmas. Tam vajadzīgs skaidrs redzējums un pragmatiska rīcība, darot visu iespējamo, lai izvērtētu ieguvumu no katra atbalstā saņemtā dolāra. Tas arī nozīmē nodrošināt, lai jebkuru neatkarīgu datu vākšanas centienu rezultāti būtu pieejami visām attīstībā iesaistītajām pusēm un tiktu saskaņoti ar jaunattīstības valstu valdību statistikas mērķiem.

6. pasākums datu jomā. Sagatavot un izmantot labākus datus, lai palīdzētu izprast vispārējo situāciju saistībā ar IAM finansējumu.

Ir jāuzlabo arī dati par attīstības finansēšanu. Tas nozīmē izveidot visaptverošu priekšstatu par finansējumu, palielinot kvalitatīvu datu pieejamību un pārredzamību attīstības finansēšanas jomā un uzlabojot metodoloģijas un standartus, lai jaunattīstības valstīm dotu iespēju plānot savas valsts attīstības stratēģijas un prioritātes un piešķirt tām budžetu.

© OECD

This summary is not an official OECD translation.

Reproduction of this summary is allowed provided the OECD copyright and the title of the original publication are mentioned.

Multilingual summaries are translated excerpts of OECD publications originally published in English and in French.

[Read the complete English version on OECD iLibrary!](#)

© OECD (2017), *Development Co-operation Report 2017: Data for Development*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/dcr-2017-en